

DEN HÖGRE UTBILDNINGEN I ETT 50-ÅRS PERSPEKTIV

**Svenska erfarenheter mot
internationell bakgrund
BERIT ASKLING**

INNEHÅLL

1. Jämföra pedagogik GU 1961 och 2011
2. Teckna förändringar i
 - målsättning och idégrund
 - struktur (dimensionering, antagning, typ av lärosäten)
 - styrning och kontroll, fördelning av makt och inflytande
3. Vart är den högre utbildningen på väg?

GU –pedagogik

1961

- Studenter 300
- Doktorander 0
- Professor 1
- Lärare/forskare 12
- TA-personal ca 7

2011

- Studenter 2.200*
- Doktorander 66
- Professorer 19
- Lärare/forskare 300
- TA-personal 26

+
fak.
gemens

* helårsstudenter

GU – pedagogik - befattningar

1961

- Professor
- Docent
- Universitetslektor
- Assistent
- Amanuens

2011

- Professor
- Forskare
- Postdoc
- Forskarassistent
- Universitetslektor
- Universitetsadjunkt
- Doktorand

2011 Uppdrag som..

- Dekan
- Prefekt
- Studierektor
- Utbildningsledare
- Samordningsansvarig
- Forskningsledare
- Projektledare
- Likabehandlingshandläggare
- Programansvarig
- Kursansvarig

TA-personal

1961

- Kanslist
- Kanslibitråde
- Arkivarbetare

- Vaktmästare
- Städerska

2011

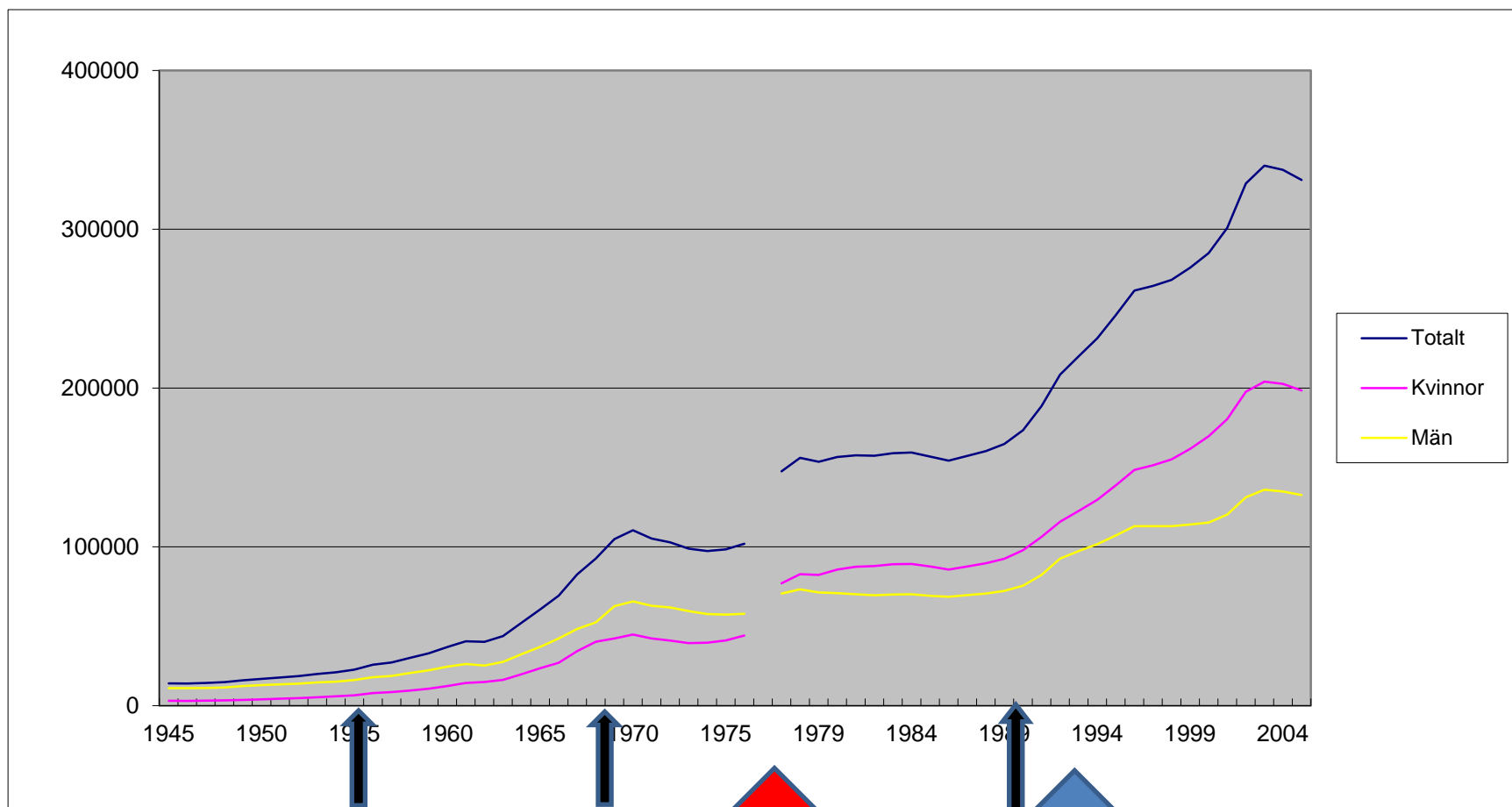
- Administrativ koordinator
- Avdelningsdirektör
- Databasansvarig
- Ekonom
- Ekonomiadministratör
- Institutionscontroller
- Institutionssekreterare
- Intendent
- Projektassistent
- Projektkoordinator
- Tekniker
- Webbredaktör

2011 – dessutom fakultets- och universitetsgemsam

- Studieadministration
- Studievägledning
- PA/HR-stöd

- Vaktmästeri
- Datasupport
- Lokalvård

Antalet studenter i grundutbildning vid universitet och högskolor 1945-2005

Utbildningsreformer under ett halvt sekel
visioner och realiteter. Konferens 1-2
december 2011.

1950-talet och början av 1960-talet

Möta det ökade söktrycket inom befintliga mål och strukturer

Ta vara på begåvningsreserven

- Expandera inom det befintliga systemet
 - universitetsfilialer
 - universitetslektorstjänster
 - anslag efter antal studenter
 - ökad planeringskapacitet - UKÄ
 - nytt studiemedelsystem

1960 – och 1970-talen

Bemästra den fortsatt ökade efterfrågan genom att förändra både målsättning och struktur

Högskolan instrument för samhällsförändring

- Ett enhetligt högskolesystem
- Totalspärрад högskola – arbetslivserfarenhet merit
- UHÄ ett centralt planeringsorgan
- Alla utbildningar i yrkesinriktade linjer
- Poängsatta kurser – inga sluttentamina
- Samhälls – och yrkesrepresentanter i lokala beslutsorgan

1980- och 1990-talen

Referenser till Humboldt – ”Frihet, ansvar, kompetens”

New Public Management – mer frihet men ökad kontroll

- Pedagogisk utbildning för lärare
- Grundutbildningens kvalitet - kvalitetsarbetet
- Prestationsrelaterat anslag till grundutbildningen
- Starkt akademiskt ledarskap

2000-talet

.. vara en entreprenuriell högskola och referera till det humboldtska arvet

- Ökad självständighet för lärosätena att
 - profilera
 - konkurrera om externa medel
 - samverka och ev fusionera
 - ev. avveckla
- Kontroll av kvaliteten i examensarbeten
- Ökat beroende av externa medel
- Skärpta krav på forskningskvaliteten – internationellt
- Prestationsrelaterade anslag – grundutb och forskning

2000-talets globalisering

EU-kommissionens kritik:

- De europeiska universiteterna står sig i dag inte i den internationella konkurrensen.
- Den traditionella Humboldtmodellen passar inte i dagens internationella sammanhang.
- Fragmenteringen av det europeiska universitetslandskapet hindrar Europa från att svara upp mot nya utmaningar.

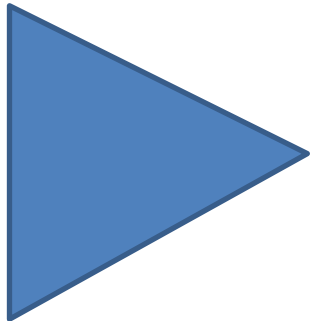
2000-talets globalisering

EU- kritiken (forts)

- Universitetet har misslyckats i att använda sin fulla potential för att stimulera ekonomisk tillväxt.
- Det finns alltför mycket av disciplinbundenhet, traditionell undervisning och alltför lite av "world-class excellence".
- Den högre utbildningen är överreglerad och därför ineffektiv och oflexibel.

STYRNING, LEDNING, MAKT

Staten

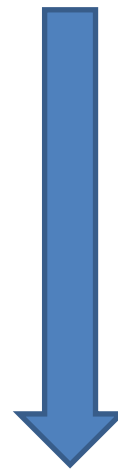

Akademin

USA

Marknaden

Staten

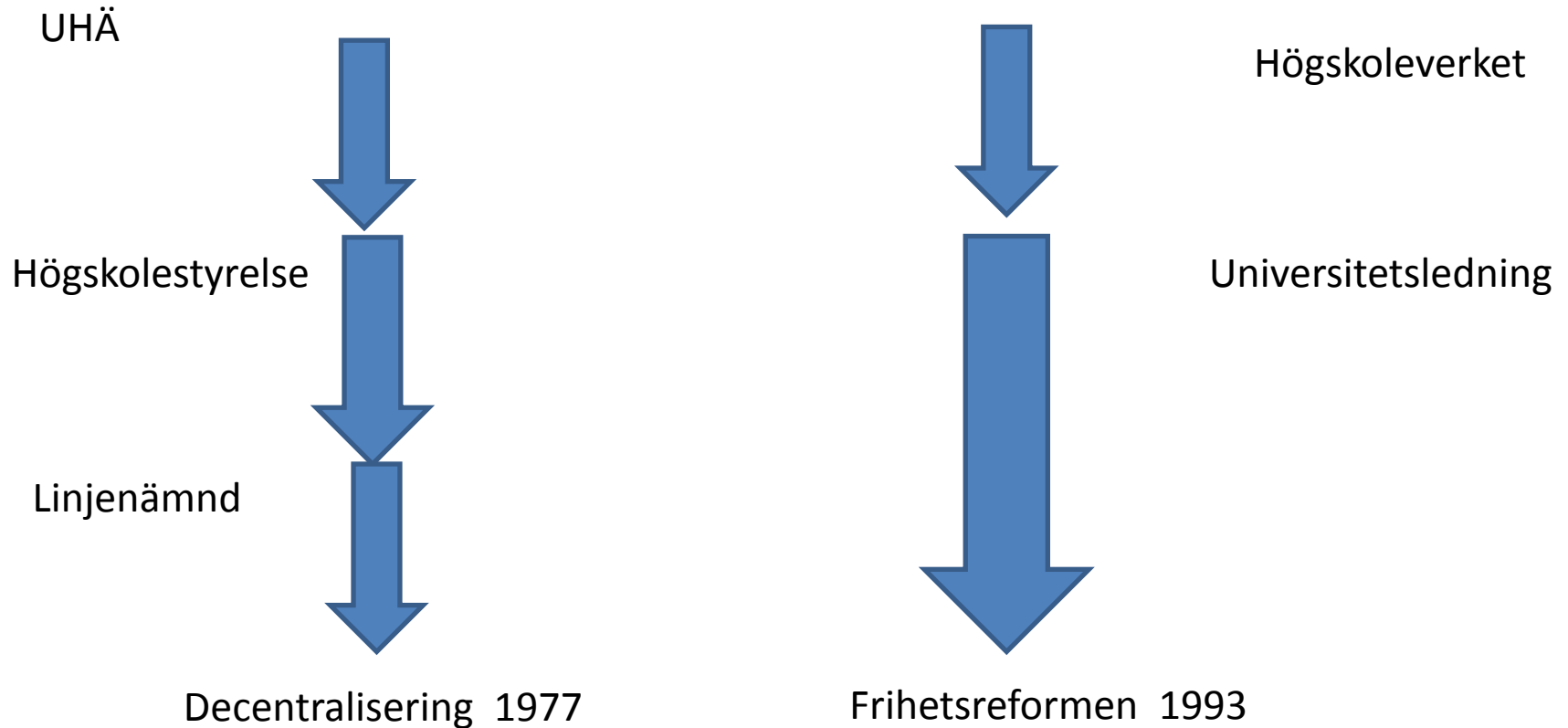
Akademin

EUROPA

STYRNING, LEDNING, MAKT

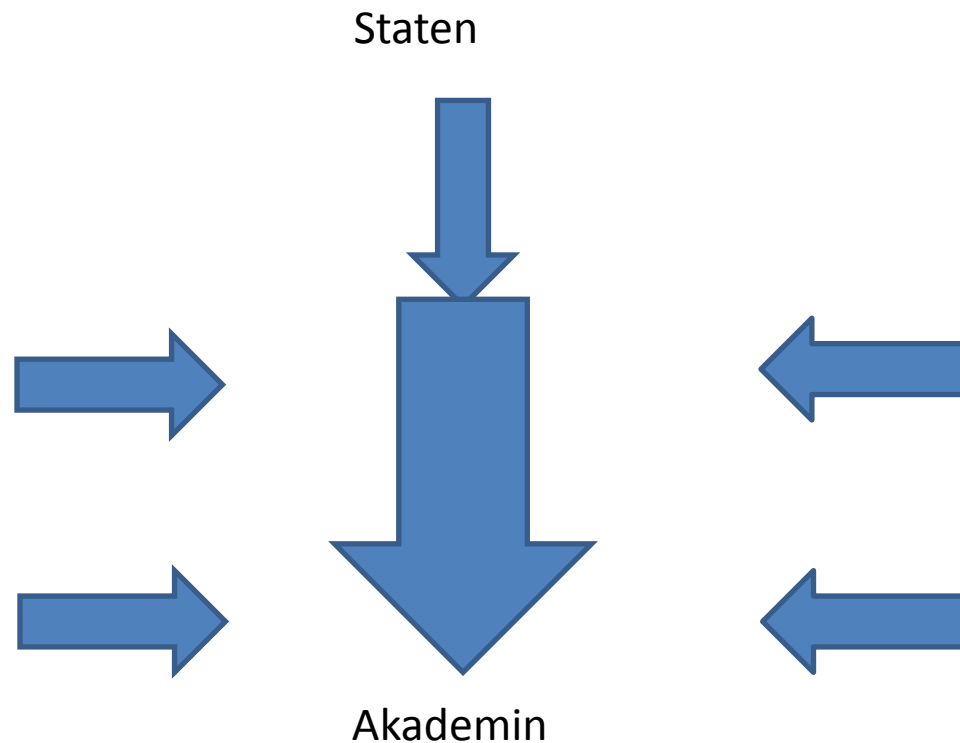
- 1970-talet

- 1990-talet

STYRNING, LEDNING, MAK 2000-talet

Vertikalt och horisontellt

Autonomi, konkurrens, profilering

2010 - talet

- *Krav på mätbar kvalitet i forskning och i examensarbeten*
- *Prestationsrelaterad resurstilldelning*

men samtidigt förväntningar på

- *distansutbildning*
- *breddad rekrytering*
- *regional stimulans*

i ett integrerat och enhetligt högskolesystem

Dagens universitetsledningsretorik

- Universitetsledningen tillhandahåller ... ”en pluralistisk verktygslåda laddad med en rad olika normativa ideal för att möta en mängd aktörer med skiftande intressen och ambitioner.” (SOU 2007:81, sid 44)